

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

**Comisiei politice externă
și integrare europeană**

- AMENDAMENT

**la proiectul de Lege
cu privire la ratificarea Convenției Consiliului Europei privind
prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței
domestice, adoptată la 11 mai 2011.**

(nr. 262 din 01.10.2021)

În conformitate cu prevederile art.59. din Regulamentul Parlamentului,
adoptat prin Legea nr.797-XIII din 02.04.1996, se înaintează următorul
amendament:

Art. I Articolul 7 din proiectul de lege va avea următorul conținut:

„ **Art.7.** – Republica Moldova declară că va aplica Convenția menționată în
conformitate cu principiile și dispozițiile Constituției Republicii Moldova.

Statul Republica Moldova își rezervă dreptul de a recunoaște și utiliza doar
noțiunea de sex biologic prevăzută de Constituția și legislația națională”.

Art.II Articolul 7 din proiectul de lege devine automat **Articolul 8.**

MOTIVARE:

Prezentul amendament îl înaintez cu titlu de declarație – mențiune, alta
decât rezerva, formulată la momentul semnării, ratificării, acceptării, aderării sau
aprobării unui tratat internațional ori la un alt moment în conformitate cu
prevederile tratatului, prin care se interpretează unele prevederi ale acestuia de
către partea moldovenească sau prin care partea moldovenească efectuează
notificările prevăzute de tratat. Or, această prevedere legală este expres prevăzută

în articolul 2 al Legii privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, nr. 595-XIV din 24.09.1999.

Articolul 16 din Constituția Republicii Moldova prevede că: "(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului. (2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Prin această normă, sunt definite criteriile constituționale protejate de discriminare. **Toată legislația Republicii Moldova cuprinde expres termenul de sex biologic.**

În acest context, prevederile Convenției de la Istanbul vin în contradicție cu reglementările Constituției Republicii Moldova, deoarece reglementează o definiție nouă și controversată a „genului” în dreptul internațional: „Articolul 3 – Definiții. În scopul prezentei Convenții: c) **„gen” va însemna rolurile, comportamentele, activitățile și atributele construite social, pe care o societate dată le consideră adecvate pentru femei și bărbați.** Această definiție înseamnă că sexul și „genul” sunt două concepte diferite. Termenul de „gen” folosit de Convenția de la Istanbul se refera la „sexul social” - **un construct social care variază și care este, în principiu, independent de realitatea biologică a persoanei (bărbat/femeie).** Această definiție nu se regăsește în niciuna din celelalte convenții internaționale. Are, deci, o încărcătură ideologică puternică și se clădește pe **concepția că omul se naște ca o ființă neutră**, care poate să își determine sau să își schimbe „genul” în cursul vieții sub influența diversilor factori, precum societatea, educația și auto-determinarea.

Acceptarea acestei definiții din Convenția de la Istanbul presupune, așadar, **negarea existenței diferențelor naturale dintre cele două sexe biologice – bărbat și femeie.** Rezerva statului Republica Moldova se impune la noțiunea cuprinsă în art.3 lit.c) ” „gen” va însemna rolurile, comportamentele, activitățile și atributele construite social, pe care o societate dată le consideră adecvate pentru femei și bărbați;”.

Conform informației cuprinse pe pagina web oficială a Consiliului Europei, **Convenția de la Istanbul NU a fost ratificată de următoarele state: Armenia, Azerbaidjan, Bulgaria, Republica Cehă, Ungaria, Latvia, Lituania, Federația Rusă, Republica Slovacă, Ucraina, Marea Britanie. Important de menționat că nici Uniunea Europeană nu a ratificat Convenția de la Istanbul.** La fel, statele non-membre ale Consiliului Europei: Canada, Japonia, Kazahstan, Mexico, SUA nu au semnat și nici nu au ratificat această Convenție.

Mai cunoaștem că, **pe 01 iulie 2021 Turcia a ieșit în mod oficial din Convenția de la Istanbul și Guvernul turec și-a explicat decizia de retragere din această convenție, susținând că: „acest tratat subminează valorile familiale și normalizează homosexualitatea prin apelul său la nediscriminare în funcție de orientarea sexuală.”**

În iulie 2020 Polonia a inițiat procedurile de retragere din **Convenția de la Istanbul** privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice. Guvernul de la Varșovia susține că tratatul nu respectă religia, „conține elemente de natură ideologică” și încalcă drepturile

părinților, obligând școlile să predea copiilor lecții despre gen. Ministrul polonez al Justiției a declarat că consideră că țara sa oferă protecție suficientă femeilor.

Convenția de la Istanbul este primul instrument cu caracter juridic obligatoriu (tratat) în care genul este definit ca o construcție socială, iar statele membre sunt obligate să asigure egalitatea de gen ca o precondiție pentru eliminarea violenței împotriva femeilor. În acest sens, Convenția prevede un mecanism independent de monitorizare, numit GREVIO (Grupul de experți în intervenția contra violenței împotriva femeilor și a violenței în familie), prin care **statele sunt obligate să raporteze cu regularitate măsurile legislative și alte măsuri.**

Adică, Convenția de la Istanbul impune statelor membre o obligație explicită să ia măsurile necesare pentru a promova schimbările în modelele sociale și culturale de comportament al femeilor și bărbaților, în vederea eradicării prejudecăților, obiceiurilor, tradițiilor și a altor practici, care sunt bazate pe ideea inferiorității femeilor sau pe roluri stereotipe pentru femei și bărbați. Apare întrebarea: la ce se referă rolurile de „gen” ne-stereotipe și cine ar trebui să le identifice și să le definească? **Or tocmai aici este ”cutia pandorei”, acea breșă prin care se vor face interpretări și se vor impune ”norme” prin jurisprudența CtEDO și prin alte acte internaționale.** Mai mult, dacă va fi ratificată Convenția de la Istanbul, asupra țării noastre va urma încă un val enorm de presiuni – să revizuiți prevederile din Constituție care nu consună cu normele convenției.

Convenția nu este, în esență, atât un instrument de apărare eficientă a victimelor și a potențialelor victime ale violenței în familie, ci un cal troian prin care în sistemele de drept și de educație/formare a noilor generații se inoculează o viziune asupra omului și lumii contrară culturii și spiritualității ortodoxe din Republica Moldova și din alte state cu tradiții creștin-ortodoxe puternice.

Consecințele impunerii prin Convenție de a aplica aceste măsuri obligatorii pot fi:

a) părinții nu vor putea să se opună controversatelor ore de educație sexuală, în cadrul cărora copiii sunt încurajați să exploreze și să accepte diversele orientări sexuale și identități de „gen” (art.14 și art.33 din Convenție). Părinții ar putea fi acuzați de violență împotriva fetei lor dacă, de exemplu, refuză să o trateze drept băiețel, dacă ea dorește așa. În așa fel va fi încălcată legislația națională care garantează părinților dreptul de a-și instrui copiii în conformitate cu propriile convingeri religioase și morale. Același lucru s-ar putea întâmpla dacă părinții recurg la ajutor medical pentru copilul lor care suferă de disforie de gen. În lumina controversatei definiții a „genului” și a articolului 33 din Convenția de la Istanbul, părinții care fac aceste lucruri ar putea fi acuzați de violență psihologică și ar putea fi incriminați.

b) Prevederile Convenției de la Istanbul **sunt contrare viziunii creștine asupra familiei**, ca reprezentând uniunea dintre un bărbat și o femeie. Corespunzător, prin aplicarea Convenției de la Istanbul se va încălca articolul 48

din Constituția RM: ” (1) Familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului. (2) Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între bărbat și femeie, pe egalitatea lor în drepturi și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor. ”

Faptul că Biserica Ortodoxă exclude femeile de la primirea Tainei Preoției ar putea fi considerat o încălcare a Convenției de la Istanbul (art.42 din Convenție), fiind calificat drept tradiție bazată pe comportamente stereotipe.

c) Convenția de la Istanbul poate pune în pericol și secretul profesional al psihologilor, al doctorilor, al terapeuților sau al preoților. Articolul 28, intitulat raportarea de către profesioniști, îi transformă pe aceștia în informatori ai statului (de exemplu, ca urmare a unor acțiuni ale informatorilor ar putea fi pedepsiți părinții care recurg la ajutor medical pentru copilul lor care suferă de disforie de gen).

d) nu există nici excepții referitoare la diverse instituții publice, care ar putea fi sancționate, de exemplu, pentru că nu permit bărbaților ce se consideră femei să folosească toaleta femeilor.

Cea mai potrivită soluție pentru Republica Moldova este să construim un mecanism național eficient care va avea cu adevărat grijă de victimele și potențialele victime ale violenței în familie. De aceste persoane nu trebuie să se ocupe ONG-uri, ci statul. Activitatea instituirii mecanismului național a fost inițiată prin adoptarea Legii nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie. Ulterior, prin Legea nr.196/2016, au fost operate modificări și completări în circa 15 acte legislative. În anul 2018, Guvernul a aprobat primul document de politici în domeniu - Strategia națională de prevenire și combatere a violenței față de femei și violenței în familie pe anii 2018-2023 și a Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 (Hotărîrea Guvernului nr. 281 din 03.04.2018), care are la bază abordarea centrată pe cei patru piloni ai Convenției de la Istanbul: Prevenire, Protecție, Pedepsire și Politici Integrate.

Totodată, prin Legea nr.113 din 09.07.2020 și prin Legea nr.85 din 2020 au fost efectuate o serie de modificări la legislația RM în vederea ajustării la prevederile Convenției de la Istanbul. Putem spune că, la ora actuală RM are suficiente reglementări legislative care permit combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice.

Deputații în Parlament

Erigore Novac